مرۆڤ تاکو جەستەی نەبێت هیچی تری نییە.. نووسینی: ستیڤان شەمزینی

مۆنۆلۆگی چوارەم لە کتێبی (خۆشەویستی لە سەردەمی شەڕپەنجە)دا

من: با بگەڕێینەوە سەر جەستە. بە بایەخکردنی جەستە لە بواری فەلسەفیدا، ئەفلاتۆن تیۆریزەی کردووە، بەدیتنی ئەو جەستە لە خاکەوە پەیدابووە و رۆح لە ئاسمانەوە دابەزیوە، ئەم تەرزە بیرکردنەوەیە لە بواری فەلسەفیدا وەک هێڵێکی درامی لە ئەفلاتۆنەوە درێژ بووەتەوە تاکو بە ئێستاش دەگات. ئەمە هەر ئەو شتەیە "نیچە" تێبینی کرد کە مێژووی مرڤایەتی چیتر نییە جگە لە مێژووی نابووت و سەرکوتکردنی جەستە.
خۆم: ئەمە هەمان روانگەیە کە ئاینەکان پێداگریی لەسەر دەکەن، هەر لەو رێگەیەشەوە بووە بە بەشێک لە کولتووری ئێمە. مرۆڤی کورد لە هەر ئاستێکی رۆشنبیریدا بێت تا ئێستا نامۆیە بە جەستەی خۆی!.
من: تۆ سەیری شانۆی کوردیی بکە، هەموو ڤۆکەسێکی لەسەر حیوارە نەک جوڵەی جەستە، ئەوەندەی من تێگەیشتبم، خراپترین جۆری نواندنی شانۆیی ئەو نواندنەیە تەنها پشتی بە هێزی وشە بەستووە و جوڵەی جەستەی وەلا ناوە. تەنانەت ئێمە سەماشمان نییە،! هەڵپەڕکێیەکمان هەیە تاک لە بۆتەی گشتدا پێوەند بووە، بەو پێیەی ئەو سەمایە پرۆسەیەکی دەستەجەمعییە، تاک تێیدا ونە، ئەمەش زادەی ئەو ترسەیە لە دروستبوونی تاکێک خاوەندارەتی جەستەی خۆی بکات، هەروەک چۆن دیسپۆتیزمە کولتوورییەکە بە گشت نەبێت بواری بیرکردنەوەشمان نادات.
خۆم: کەواتە ئێستا بیر لەوە دەکەمەوە تۆ بۆ جەستەی ژن دەنووسیت یان بۆ رۆحی ژن؟.
من: مرۆڤ تاکو جەستەی نەبێت هیچی تری نییە، لای من مرۆڤ جەستە و ئیحساس و بیرە، ژنیش وەک مرۆڤ دەبینم، بە هەموو ئەو جوانیانەی ژن دەنووسم.
خۆم: سەیرە سەرباری ئەوەی لە بوارێکی دیاریکراودا نانووسیت، بەڵام هەموو شیعرەکانت بۆ ژنن، خۆت بە کۆمۆنیست دەزانیت بەڵام هیچ شیعرێکت نییە رەهەندی چینایەتی هەبێت!!.
من: پەیوەندیی من بە کۆمۆنیزمەوە لە قۆناغێکدایە، خەڵک وا دەزانن دەستبەرداری ئەو بیرۆکەیە بووم، یان وا تێدەگەن کۆمۆنیستبوون

بەشێک بێت لە مێژووی تێپەڕێنراوم، نا، نەخێر، بەم جۆرە نییە، هیچ نەبێت شیعر بە کۆمۆنیزمەوە دەمبەستێتەوە، ئەمە هەمان ئەو کۆنسێپتەیە “ئالان بادیۆ” لە بارەیەوە دەدەوێ و دەڵێت “شاعیرەکان لەبەر هۆکارێکی جەوهەری کۆمۆنیستن”!. بادیۆ ئەو هۆکارە بە زمان دەستنیشان دەکات، بەو پێیەی شاعیرەکان ناوی نوێ بۆ شتەکان دەدۆزنەوە کە پێشتر ناویان نەبووە، ئەمیش پێشکەشی هەمووان دەکرێت!. رەنگە لە ئێستادا تەنها و تەنها شیعر من بە کۆمۆنیزمەوە ببەستێتەوە، لەگەڵ ئەوەشدا خۆم بە شاعیری پڕۆلیتاریا نازانم، لای من بازنەکە فراوانترە، لە دیدی مندا شیعر بۆ هەمووانە.

خۆم: وتت شیعر بۆ ژن دەنووسم، ئەمە خۆی لە خۆیدا تەسککردنەوەی بازنەکەیە نەک فراوانکردنی!.

من: بەڵێ بۆ ژن دەنووسم، چوونکە ژنم خۆشدەوێت!، ژنم خۆش دەوێت، لێ هیچ کات ئاسودەگیم لەگەڵیاندا نەبووە!، رەنگە بێ ئەوەی بەخۆم بزانم مازۆخی بم و چێژ لە ئازاردانەکانم وەربگرم، بە لەبەرچاوگرتنی ئەمەش هەمیشە بۆ ژن دەنووسم.

خۆم: شەڕی کامۆ و سارتەر لەسەر بەدەستهێنانی دڵی ژنان بوو، ئاخر سارتەر ئیرەیی بە کامۆ دەبرد کە ئەو هەموو ژنە پێی سەرسام ببوون، بەڵام هەوڵیدەدا ئەم ئیرەییە بخاتە فۆرمی شەڕێکی فیکرییەوە، تۆش هەمان شەڕت لەگەڵ دەکرێت لەلایەن هەندێ هاوڕێتەوە و دەیانەوێت ئەم ئیرەییە بخەنە چێوەی جیاوازیی و سەرەڕۆیی بیروڕاوە، کەچی ئەوەی من دەیبینم تۆ هەمیشە دۆڕاویت لە دۆزینەوە و بەدەستهێنانی ئەو ژنەی دڵی خۆت دەیخوازێت!.

من: ئەو شەڕە نەگریسەم دژی خۆم پ□ ر□ناگیرێت، بەڵام هەر دەنووسم و تێمای سەرەکی نووسینەکانیشم ستایشی ژنە. زۆر جار دەگەمە ئەو دۆخە دەروونییەی نازانم بۆچی دەنووسم!، بەڵام دەزانم دەبێت شتێک بە ژن بڵێم لە رێگای تێکستەوە. زۆر لە پیاوەکانی هاوڕێم ئیرەییم پێ دەبەن کە هەمیشە بۆ ژنان سەرنجڕاکێشترین پیاو بووم، بەڵام من وەک راوە ماسی لەگەڵ ژنان بەرخود ناکەم و نامەوێت بە کۆمەڵ بیانخەمە تۆڕی ئارەزووەکانمەوە. نا، نەخێر دەمەوێت وەک باڵندەیەک تەنها لەگەڵ ئەو مەلەدا بفڕم هێشتا لە قەفەزی پیاوێکی تردا زیندانە، بۆیە هەمیشە بۆی دەنووسم!.

خۆم: جارێک وتت باوەڕم بە دۆنادۆن هەیە، پێتوایە ژنێک هەبێت لە کۆنەوە رۆحی ئاوێتەی رۆحت بووبێت!؟.

من: مرۆڤێکی ئایندار نیم، کەچی بڕوام بە دۆنادۆنی گیانەکان هەیە و پێموایە گیانی من و ژنێک بەر لە هەزاران ساڵ لە یەکتر نزیک بوون، رەنگە دوو پەروانە بووبن لەسەر پەڕەی گوڵێک یەکتریان ناسیبێت، من بۆ ناسینەوەی ئەو پەروانەیە دەنووسم!.

خەم: کەواتە تە عاشقیت بە مانا سۆفیگەرییەکەی، پێموایە عەشق درۆیەکە دژی تەنهایی، تەنهاییش راستییەکە دژی عەشق.

من: وایە عەشق جنونە، حالەتێکی دەروونشانەیە، خۆشەویستی ئەو پەیوەندییە دەخوازێیە زۆرینەی مرۆڤەکان ئارەزووی دەکەن، کەچی من ناتوانم خۆشەویستی بکەم ئەگەر نەگاتە عەشق، ئەگەر نەبێتە ئەو شێتییەی لە کرۆکی عەشقدا هەیە، هەر ئەمە پێم دەڵێت یان کوێی زەمەنێکی زۆر دەرینم، یاخۆ هێشتا سەردەمی من نەهاتووە.

خەم: شێتەکان جوانترین مرۆڤەکانن، زۆرجار بەهەڵەدا دەچین کە شێتی و ئەحمەقی لە یەکتر جودا ناکەینەوە!.

من: شێتی درۆیەک بوو لە سەدەکانی ناوەڕاست لە ئەوروپا داهات، فوکۆ لە کتێبەکەیدا “شێتی و نائاوەز، مێژووی شێتی لە چاخی کلاسیکیدا”. ئەم بابەتە دەباتە ناو فەلسەفەوە، ئەو نموونەی “کەشتی دەبەنگەکان” دەخاتە بەر باس کە لەو سەردەمەدا کەمەنەکان شێتەکانیان پێ دەبەردە ناوەڕاستی دەریاکان و بەدەم شەپۆلەکانیانەوە دەدان، ئەمەستا هەر مرۆڤێکی دژە سیستم بەو شێتە لە قەڵەم دەدرێت لە سەدەکانی ناوەڕاستدا کە سێبستیان برانت رۆمان لەبارەیەوە دەنووسێت، ئەوەی گۆڕاوە لە بری لەناوبردنی فیزیکی لەناوبردنی دەروونی و مەعنەویی پەیڕەو دەکرێت.

خەم: مردنی مەعنەویی زۆر ترسناکترە لە مردنی فیزیکی!، ئەوەی منی تەقاندووە هەردوو مردنەکە بەیەکەوە روو بکەنە کەسێک.

من: ناتوانم وەها بیر بکەمەوە، ژیان وەک ئاوی کانی دەڕوات هەرگیز ناگەڕێتەوە بۆ سەرچاوەکەی، مردن هەروەک ژیان دیاردەیەکی جەستەییە، ژیان لەناو مێژوودا درۆیەکی دڵخۆشکەرە و مرۆڤ بە نەمریی خۆی داهێناوە، بەداخەوە ژیان یەک جارە، وەلێ من هەموو رۆژێک بەدەم ئازارەوە دەمرم.

خەم: کەواتە بژی بەو جۆرە دەتوانیت بژیت. ئێستا حەزدەکەم بزانم مێشکت چی تێدایە؟.

من: بە دیار خەمەوە دانیشتووم، دەمەوێت تەنهابم تەنیاتر لەم تەنهاییەی ئێستام. بیر لەوە دەکەمەوە چۆن نەیانهێشت خەونەکەم تەواو بکەم، فڕێیاندامەوە ناو ئەم واقیعە پڕ ئازارە. دەمەوێت دوو دێڕ بۆ یارم بنووسم “سوپاست دەکەم کە پێتوتم تۆ مەلەکی تەنهایت، یاوەرت نییە لە فڕیندا”.

خەم: شتی سەیر و سەمەر لە مێشکتدا هەیە، لە هەمووشی گرنگتر هەموو شتەکان وەک ئەڵماس گرانبەهان.

من: پێتوایە کەسێکی دیکە هەبێت دیقەت لەو شتە وردانە بدات جگە لە من؟. بۆ من وتنی شتی قورس و گران گرنگ نییە، گرنگ دۆزینەوەی مانای گەورەییە لە شتی زۆر وردیلەدا.

خەم: بەڵام زۆرجار دەزینەوەکانت هێندەی چەکی ئەتۆمی بۆ کۆمەڵگە ترسناکن! چوونکە ناتوانێت هەرسیان بکات.
من: بە قەد رقی هێندێک خەڵک لە خەم و روانگەکانم دەخەشم بەمە، ئاسوودەشم بەوەی بەچوونەکانم هێندێک کەس وەک گای ئیسپانی شێت دەکات، کەواتە زوو زوو بەو پەڕۆ سوورە سەرچەپی دەگرم.

نووسینی: ستیڤان شەمزینی

٢٠١٨-١١-٨

کاتژمێر: یانزە و چل خولەک

نەخۆشخانەی گلیاد ئاینس